

УДК 330.3:338.1

С. В. Качула,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

К. А. Романова,

магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-9256-6807>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.20.52

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department
of Finance, Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University

K. Romanova,

Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economic University

THE EFFECTIVENESS OF A COMPANY'S FINANCIAL OPERATIONS IN THE CONTEXT OF MILITARY CONFLICTS

В статті досліджено ефективність фінансової діяльності підприємства як індикатора його успішності, який охоплює такі показники, як рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість і економічна ефективність. Встановлено, що досягнення стабільного розвитку підприємства потребує комплексного підходу до фінансового управління, включаючи планування, аудит, диверсифікацію джерел доходів і управління ризиками. Наголошено на важливості оптимізації витрат, раціонального використання ресурсів та контролю на всіх етапах діяльності підприємства. Проведений SWOT-аналіз підприємства в умовах військових загроз виявив, що незважаючи на загрози, підприємства мають можливості в державних замовленнях, нових ринках і міжнародній підтримці, що може сприяти їхньому розвитку навіть у кризових умовах. Розглянуто шляхи вдосконалення фінансової діяльності підприємств в умовах військових конфліктів шляхом впровадження тактичних і стратегічних заходів як з боку управлінців, так і держави.

The article examines the effectiveness of the company's financial activity as an indicator of its success, which includes metrics such as profitability, liquidity, financial stability, and economic efficiency. It establishes that achieving stable development of the enterprise requires a comprehensive approach to financial management, including planning, auditing, diversification of income sources, and risk management. The importance of cost optimization, rational use of resources, and control at all stages of the enterprise's operations is emphasized. The results of the conducted SWOT analysis of the enterprise in the context of military threats made it possible to identify strengths such as financial stability, flexibility, income diversification, and export opportunities that help adapt to crises; weaknesses, including declining demand, supply volatility, rising operating costs, and the risk of asset loss. Despite these threats, enterprises have opportunities in government contracts, new markets, and international support, which can contribute to their development even in crisis conditions. The analysis of loss-making enterprises for the period from 2022 to 2024 showed that in 2022, 34.2% of enterprises suffered losses, which is an increase compared to 2021. The pre-tax profit of enterprises in 2022 almost halved, with a shortfall of UAH 541.8 million. However, in 2023, the share of unprofitable enterprises decreased to levels observed

between 2015 and 2021, and for the first three months of 2024, it stands at 26.9%. The article considers ways to improve the financial activities of enterprises amid military conflicts by implementing tactical and strategic measures from both managers and the state. The main activities of enterprises include cost optimization, liquidity management, partnership development, and risk management. Government support is crucial for ensuring the stability of the economy, which can include tax incentives, access to financial resources, and the stabilization of the macroeconomic environment. Special attention should be given to small and medium-sized enterprises, which are more vulnerable to crises.

Ключові слова: ефективність, фінанси, фінансова діяльність, фінансовий аналіз, підприємство, війна, військовий конфлікт.

Key words: efficiency, finance, financial activity, financial analysis, enterprise, war, martial law.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Пошук шляхів підвищення ефективності фінансової діяльності підприємств у умовах військових конфліктів зумовлено низкою факторів, серед яких значна нестабільність економічного середовища, що викликає непередбачувані зміни у ринкових умовах, зокрема зниження попиту, збільшення витрат і порушення логістичних ланцюгів. Військові конфлікти призводять до втрати активів та пошкоджень інфраструктури, що негативно впливає на фінансові результати підприємств, які в свою чергу потребують адаптації фінансових стратегій до нових реалій. У таких умовах критично важливим стає ефективне управління ризиками, оскільки підвищений рівень невизначеності вимагає системного оцінювання ризиків і розробки заходів для їх мінімізації. Забезпечення фінансової стійкості в кризових ситуаціях є пріоритетом для підприємств та потребує виявлення ключових чинників, які б сприяли стабільності й їх розвитку, що підкреслює важливість і актуальність проведеного дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналізом фінансової стійкості підприємств віцілому та в умовах військових конфліктів займались науковці: В. Капустян, С. Венгеренко [2], Ю. Костенко, О. Короленко, М. Гузь [5], Т. Левчук, І. Кривов'язюк [6], Н. Матвеєва, П. Первухін [7], І. Сіліна, М. Хацер [8], О. Старинець [9], І. Ткаченко [11], О. Яцух, Н. Захарова [12] та інші. Їх праці присвячені вивченню характеристик аналізу фінансової стійкості підприємств, які функціонують в умовах війни;

уточненню питань, пов'язаних з досягненням ефективності їх роботи; розгляду визначення терміну "ефективність" та виокремленню підходів, змісту і проблем, що розглядаються в рамках сучасних концепцій ефективності управління.

І хоча існує безліч наукових відкриттів, пошук шляхів підвищення ефективності фінансової діяльності підприємств в умовах військових конфліктів актуальне питання сьогодення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета даної статті полягає у визначенні основних аспектів фінансової діяльності підприємств в умовах військових конфліктів та формуванні механізмів підвищення їх фінансової стійкості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ефективність фінансової діяльності підприємства є ключовим показником, що відображає успішність використання фінансових ресурсів для досягнення поставлених цілей і забезпечення прибутковості. Цей показник включає в себе аналіз рентабельності, яка вимірює прибуток від витрат або капіталу; ліквідності, що оцінює здатність підприємства виконувати короткострокові зобов'язання; фінансової стійкості, що вказує на можливість подолання фінансових труднощів та економічної ефективності, яка визначає, як підприємство використовує свої ресурси для виробництва товарів або послуг. Комплексний аналіз ефективності фінансової діяльності дозволяє виявляти слабкі місця в управлінні, оптимізувати витрати та приймати обґрунтовані управлінські рішення, що в кінцевому підсумку сприяє стабільному розвитку підприємства.

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Фінансова стабільність Гнучкість і адаптивність Диверсифікація джерел доходів. Експортні можливості	Зменшення платоспроможності клієнтів Нестабільність постачання Підвищення операційних витрат Ризик втрати активів
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Державні замовлення Доступ до міжнародної фінансової допомоги Можливості для диверсифікації Зміцнення позицій на внутрішньому ринку	Фізичне руйнування активів Перебої в логістиці та постачанні Евакуація персоналу Інфляція та економічна нестабільність Зміна податкової політики

Рис. 1. SWOT-аналіз фінансової стійкості і ефективності діяльності підприємства, в умовах військових конфліктів

Джерело: сформовано автрами.

На думку Т. Левчук та І. Кривов'язюк, поняття "ефективність" є комплексною категорією з багатогранним значенням, що відображає здатність досягати бажаних результатів, ефектів і наслідків. Вона проявляється у збільшенні результативності за незмінного рівня витрат, враховуючи оцінку всіх можливих чинників, які можуть вплинути на підвищення цього показника [6].

В своїх дослідженнях Н.Матвеева та П.Первухін дійшли висновку, що для забезпечення ефективної фінансової діяльності підприємству необхідно регулярно залучати позикові кошти. Використання позикового капіталу сприяє значному розширенню масштабів господарської діяльності, покращенню ефективності використання власних фінансових ресурсів, прискоренню створення різних цільових фінансових фондів та підвищенню ринкової вартості компанії [7].

Ми згодні з дослідниками і вважаємо, що ефективна фінансова діяльність підприємства передбачає комплексний підхід, який охоплює фінансове планування, оптимізацію витрат, управління грошовими потоками та оборотним капіталом, регулярний фінансовий аналіз та аудит, диверсифікацію джерел доходів і інвестицій, а також управління ризиками. Розробка фінансового плану та складання бюджету дозволяють чітко визначити фінансові цілі та контролювати виконання планових показників, забезпечуючи оперативне реагування на відхилення від заданого стандарту.

У роботі І.Сіліна та М.Хацер окреслено, що фінансовий стан підприємства являє собою багатогранне поняття, яке відображає забезпеченість необхідними фінансовими ресурсами для стабільної діяльності виробничих та інших господарських суб'єктів, ефективність і доцільність їх використання і розподілу, а також фінансові відносини з іншими учасниками ринку, платоспроможність і фінансову стабільність підприємства [8].

На нашу думку, важливою складовою є оптимізація витрат шляхом раціоналізації використання ресурсів та впровадження систем контролю на всіх етапах діяльності. Проведення регулярного фінансового аналізу допомагає виявляти сильні та слабкі сторони підприємства, а внутрішні або зовнішні аудити сприяють підвищенню точності обліку.

Фінансовий аналіз є складовою частиною комплексного аналізу господарської діяльності, що включає два взаємопов'язаних аспекти: фінансовий аналіз і аналіз виробничо-управлінських процесів [9]. У сучасних умовах для аналізу ефективності фінансової діяльності підприємств недостатньо лише вести виробничу діяльність та отримувати прибутки, уникати ризиків. Важливо також врахувати етап життєвого циклу підприємства і на цій основі ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, що стануть інтегральним чинником покращення ефективності [6]. Основною метою аналізу фінансового стану компанії є створення і впровадження дій, які сприятимуть зміцненню і зростанню потенціалу та розширенню можливостей підприємства вести господарську діяльність за рахунок підвищення рівня прибутковості [12].

Дослідники використовують SWOT-аналіз для оцінки різних аспектів діяльності підприємства, включаючи фінансову діяльність. А отже його проведення допоможе виявити сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, які можуть вплинути на фінансову стійкість і ефективність діяльності підприємства, особливо в умовах військових конфліктів, адже військова загроза впливає на всі аспекти оцінки фінансової діяльності підприємства. Такий фактор не тільки ускладнює бізнес-операції, але й створює додаткові ризики та можливості, які варто врахувати (рис. 1).

Згідно проведеного SWOT-аналізу, сильні сторони підприємства дозволяють ефективніше долати виклики, пов'язані з військовими загрозами, включають фінансову стабільність, що забезпечує кращу адаптацію до кризових ситуацій завдяки наявності резервів або стійкого фінансового стану; гнучкість і адаптивність, що дозволяє швидко реагувати на зміни ринку та економічних умов; диверсифікацію джерел доходів, яка знижує вразливість до економічних шоків через залученість у кількох галузях або на різних ринках; та експортні можливості, що зменшу-

ють ризики, пов'язані з локальними конфліктами, завдяки орієнтації на міжнародні ринки. Слабкі сторони підприємств в умовах військових конфліктів включають кілька аспектів: зменшення платоспроможності клієнтів, що веде до падіння рівня споживання та зниження попиту на продукцію і послуги; нестабільність постачання, яка виникає через розриви у ланцюгах постачання, що негативно впливає на виробництво і продажі; підвищення операційних витрат, зокрема на охорону, страхування та логістику через загрози безпеці; а також ризик втрати активів через пошкодження інфраструктури або окупацію територій, що може призвести до втрати фізичних активів підприємства.

В свою чергу, у період військової загрози виникають значні можливості для підприємств, серед яких зростаючий попит на товари та послуги, що підтримують армію та національну безпеку, включаючи логістику, техніку, продукти харчування та медикаменти, а також доступ до міжнародної фінансової допомоги у вигляді кредитів та грантів, що сприяють підтримці бізнесу в умовах конфлікту. Також підприємства можуть розглядати можливості диверсифікації, прагнучи знайти нові ринки чи змінити напрямки діяльності з метою адаптації до кризових умов. Зміцнення позицій на внутрішньому ринку може стати реальністю, якщо частина конкурентів зазнає значних втрат внаслідок війни, що дозволить підприємству зайняти їхню частку ринку. Але не можливо обійтись і без загроз. Так загрози, які можуть вплинути на підприємство в умовах військових дій, включають фізичне руйнування активів, оскільки внаслідок конфлікту можливі втрати виробничих потужностей, складів або офісів, що призведе до значних фінансових збитків. Крім того, перебої в логістиці та постачанні можуть виникнути через пошкодження інфраструктури, закриття транспортних шляхів або блокування портів, що ускладнить доступ до необхідних ресурсів. Військові загрози також можуть спровокувати масовий відтік працівників або їх евакуацію, що негативно позначиться на продуктивності та функціонуванні підприємства. Економічні наслідки, такі як інфляція та економічна нестабільність, можуть призвести до різкого зростання цін і коливань національної валюти, що погіршить фінансові показники бізнесу. Окрім того, військові дії можуть викликати перегляд податкової політики, що вплине на чистий прибуток підприємства.

Проведений SWOT-аналіз дозволив зробити висновок, що військова загроза значно підвищує ризики для фінансової діяльності

підприємства, але вона також відкриває нові можливості, наприклад, у сфері державних замовлень чи міжнародної підтримки. Підприємство повинно бути гнучким та адаптивним, щоб оперативно реагувати на зміни в умовах війни, зберігати фінансову стійкість та шукати нові способи розвитку.

Ефективність роботи підприємств у перспективі, їх зростання та підвищення конкурентоспроможності значною мірою залежать від рівня використання фінансових ресурсів. Тому одним із ключових аспектів фінансової політики на сьогодні є розробка стратегії забезпечення фінансовими ресурсами, яка має бути націлена на досягнення високих темпів росту прибутку, зменшення фінансових ризиків та підтримання необхідного рівня ліквідності. Вирішення цих завдань у контексті розвитку ринкових відносин є однією з основних умов для виживання підприємств і досягнення їх стабільного та збалансованого розвитку [11].

Оцінка ефективності фінансової діяльності підприємства включає в себе кілька критеріїв: економічність, адаптивність, гнучкість, швидкість реакції та надійність. Застосування конкретного критерію повинно позитивно позначитися на ефективності інших і в цілому сприяти підвищенню результативності реалізації всієї фінансово-економічної політики підприємства.

Основною метою успішного функціонування підприємства є формування потенціалу для стабільного, конкурентоспроможного та прибуткового розвитку як у сучасних умовах, так і в перспективі. Аналіз ефективності фінансової діяльності дає змогу визначити: загальну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства, а також результативність використання фінансових ресурсів; рівень кредитоспроможності підприємства як позичальника для забезпечення господарської діяльності; ступінь підприємницького ризику стосовно здатності погашати зобов'язання, збільшувати активи й залучати інвестиції; ключові напрями якісного планування, прогнозування й бюджетування; політику щодо розподілу та використання прибутку для потреб підприємства; причини відповідних змін, а також тенденції й пріоритетні напрями розвитку підприємства на основі показників його фінансового стану [12].

Ефективність фінансової діяльності підприємства визначається низкою факторів, які впливають на прибутковість, фінансову стійкість та здатність підприємства здійснювати свою діяльність у довгостроковій перспективі. До основних факторів можна віднести:

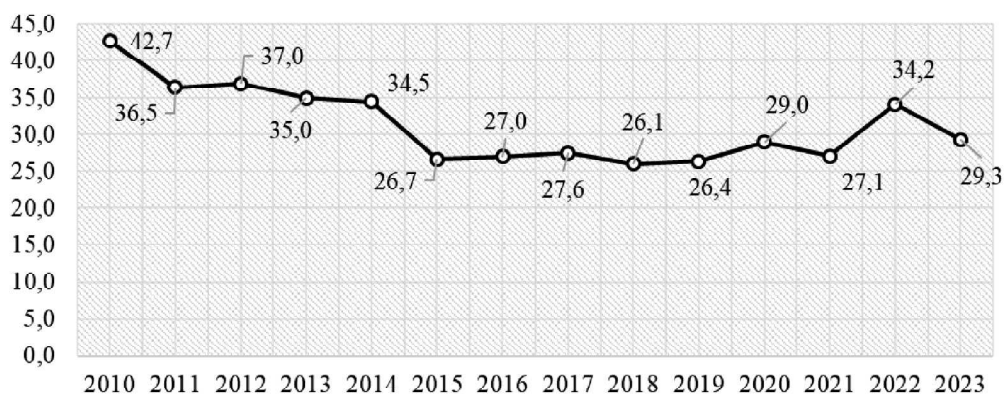

Рис. 2. Підприємства, які отримали збиток в 2010–2023 рр., %

Джерело: сформовано авторами на основі даних [1].

1. Прибутковість (рентабельність), адже зростання прибутку свідчить про ефективність діяльності. Прибуток залежить від обсягу реалізації, собівартості продукції, операційних та фінансових витрат. Показники рентабельності (рентабельність продажів, активів, капіталу) є основними для оцінки ефективності.

2. Фінансова стійкість та ліквідність. Ліквідність підприємства відображає його здатність вчасно виконувати короткострокові фінансові зобов'язання. В свою чергу коефіцієнти фінансової стійкості показують співвідношення власного капіталу до загального обсягу залучених коштів, що впливає на незалежність підприємства від кредиторів.

3. Капітал та його структура, адже оптимальне співвідношення між власними та позиченими коштами дозволяє мінімізувати ризики та забезпечувати стабільну діяльність. Висока вартість позикових ресурсів знижує ефективність, тому управління борговим капіталом є критично важливим.

4. Оборотність активів. Висока швидкість обороту активів свідчить про ефективне використання ресурсів, а підприємства з швидкою оборотністю активів мають кращі фінансові показники.

5. Управління витратами. Оптимізація витрат підвищує конкурентоспроможність та збільшує чистий прибуток.

6. Фінансове планування та аналіз. Підприємства, які планують фінансові потоки та прогнозують можливі ризики, мають вищі шанси на фінансову стабільність, а постійний аналіз ключових показників діяльності підприємства допомагає своєчасно виявляти проблеми та коригувати фінансові стратегії.

7. Кон'юнктура ринку. Зміни у попиті або пропозиції, конкуренція та загальні економічні умови, значно впливають на фінансову діяльність підприємства, а правильне формування ціни на продукцію або послуги безпосередньо

впливає на прибутковість і конкурентоспроможність.

8. Інвестиційна діяльність. Ефективність вкладень в оновлення технологій та модернізацію обладнання підвищує продуктивність та знижує витрати, а показники окупності інвестиційних проєктів є індикатором ефективності.

9. Оптимізація оподаткування. Правильне податкове планування та управління податковими зобов'язаннями допомагає зменшити витрати та підвищити фінансові результати.

10. Ефективність управління.

Кожен із цих факторів взаємодіє один з одним і вимагає комплексного підходу для досягнення фінансової стабільності та ефективності діяльності підприємства, особливо в умовах військових конфліктів.

За даними Державної служби статистики України, кількість підприємств (у відсотковому значенні до загальної кількості підприємств), що отримали збиток в 2022 р. у зв'язку з початком повномасштабного вторгнення росії, становила 34,2%, що на 7,1% більше ніж в 2021 р. (рис. 2), прибуток до оподаткування підприємств в 2022 р. знизився, в порівнянні з 2021 р. майже вдвічі (в грошовому еквіваленті недоотримано 541,8 млн грн [1]).

З 2015 р. по 2021 р. частка підприємств, які отримали збиток знаходилась в межах 26,1 — 29,0%. Спостерігається збільшення збиткових підприємств в 2022 р., але в 2023 р. їх кількість виходить на рівень 2015—2021 рр. За січень-березень 2024 р. частка підприємств, які отримали збиток становить 26,9%.

Удосконалення фінансової діяльності підприємства в умовах військових конфліктів потребує як тактичних, так і стратегічних дій і з боку управлінців та/або власників підприємства, так і з боку держави. Дії з боку управлінців та/або власників підприємства включають оптимізацію витрат, фінансову реструктуризацію, уп-

равління ліквідністю, диверсифікацію доходів, підвищення ефективності управління, впровадження ризик-менеджменту та розвиток партнерських відносин. Для виконання перелічених дій в першу чергу необхідно провести аудит витрат з метою їх скорочення та оптимізації, розглянути можливість аутсорсингу, перегляду умов постачання, а також реструктуризації боргових зобов'язань через переговори з кредиторами. Крім того, важливим аспектом є контроль грошових потоків і створення фінансового резерву для покриття непередбачуваних витрат, що дозволить забезпечити стабільну ліквідність. Розширення ринків збуту, включаючи міжнародні, та розробка нових продуктів чи послуг, що відповідають потребам ринку, сприятиме зменшенню залежності від внутрішніх економічних факторів. Водночас впровадження сучасних ІТ-рішень для автоматизації процесів, підвищення кваліфікації персоналу та розвиток гнучкості в управлінських стратегіях дозволить підвищити ефективність управління. Також управлінцям та/або власникам підприємства необхідно організувати проведення оцінки та мінімізувати ризики, які можуть виникнути. Одним із напрямів зниження ризиків, що можуть виникати в процесі фінансової діяльності підприємства в умовах воєнних конфліктів є співпраця з іншими підприємствами щодо спільного використання ресурсів і реалізації проєктів.

Підтримка підприємств з боку держави в умовах воєнних конфліктів є необхідною і має важливе значення для забезпечення стабільності економіки в цілому. Держава, з метою мінімізації ризиків для фінансового стану підприємств, може забезпечити створення сприятливих умов для бізнесу, що включає надання податкових пільг, доступ до фінансових ресурсів, програм кредитування та грантів, а також підтримку через механізми державного замовлення або субсидії. Крім того, Уряд повинен сприяти стабілізації макроекономічного середовища, що дозволить підприємствам краще адаптуватися до умов невизначеності. На нашу думку, особливу увагу слід приділити малим і середнім підприємствам, які є більш вразливими до кризових явищ. Також важливо забезпечити підприємствам доступ до міжнародних ринків та ресурсів, що може допомогти знизити залежність від внутрішньої нестабільності.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, для підприємств ефективне функціонування є структурованим процесом якісного

прогресу та раціонального використання всіх доступних ресурсів. У сфері підвищення ефективності фінансової роботи не існує загальних рекомендацій, як теоретичних, так і практичних, що могли б слугувати рішенням всіх завдань або дій у різних ситуаціях. Проте постійні зміни в оточуючому середовищі спонукають підприємство до безперервного вдосконалення процесу виробництва. Одним з ключових аспектів фінансової діяльності підприємств в умовах воєнних конфліктів є розробка стратегії управління фінансовими ресурсами. Вона має бути спрямована на подолання збитковості, мінімізацію фінансових ризиків, підтримання належної ліквідності та покращення ефективності використання фінансового потенціалу підприємства. Для успішної фінансової роботи підприємства важливо чітко сформулювати як стратегічні, так і тактичні цілі, при цьому тактичні цілі повинні бути узгоджені зі стратегічними.

Література:

1. Державна служба статистики: офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 04.10.2024).

2. Капустян В. О., Венгеренко С. А. Моделювання економічної ефективності підприємства з урахуванням ризиків військової загрози. *Ефективна економіка*. 2023. № 12. doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.12.28>

3. Качула С.В., Погорелов Б.В. Ліквідність як характеристика фінансового стану сільськогосподарського підприємства. *Агросвіт*. 2022. № 22. С. 40—45. DOI: [10.32702/2306-6792.2022.22.40](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.22.40)

4. Качула С.В., Кагожкіна К.К. Удосконалення інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств України. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. doi: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.10> URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1012/1022>

5. Костенко Ю. О., Короленко О. Б., Гузь М. М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка і суспільство*. 2022. Вип. 43. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>.

6. Левчук Т. М., Кривов'язюк І. В. Проблеми забезпечення ефективності діяльності підприємства та їх вирішення в сучасних концепціях господарювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2017. Вип. 23 (2). С. 50—53.

7. Матвеева Н. В., Первухін П. К. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 2. С. 17—21.

8. Сіліна І. В., Хацер М. В. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. Економіка та держава. 2015. № 11. С. 85—88.

9. Старинець О. Г. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17 (2). С. 87—91.

10. Тарасенко Л.О. Ефективність діяльності підприємства: сутність, генезис, зміст підходів. Фінанси, облік, банки. 2019. № 1 (24). С. 148—157.

11. Ткаченко І. П. Фінансові ресурси підприємств: управління ефективністю формування та використання. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 19. С. 46—52.

12. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29 (68), № 3. С. 173—180.

13. Khalatur S., Kachula S., Oleksiuk V., Kravchenko M., Klymenko S. Anti-crisis management as a basis for the formation of a financial mechanism for the sustainable development of agricultural business. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2023. Vol. 5 (52). P. 413—432. doi: 10.55643/fcaptp.5.52.2023.4169

14. Khalatur S., Masiuk Y., Kachula S., Brovko L., Karamushka O., Shramko I. Entrepreneurship development management in the context of economic security. Entrepreneurship and Sustainability. 2021. Vol. 9 (1). P. 558—573. doi: [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1\(35\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35))

References:

1. The official site of State Statistics Service (2024), available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 4 Oct 2024).

2. Kapustian, V. and Venherenko, S. (2023), "Modeling the efficiency of enterprise economic activity in conditions of military risks", *Efektivna ekonomika*, vol. 12, available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2702> (Accessed 4 Oct 2024).

3. Kachula, S. V. and Pohorelov, B. V. (2022), "Liquidity as a characteristic of the financial condition of an agricultural enterprise", *Ahrosvit*, vol. 22, pp. 40—45 doi: 10.32702/2306-6792.-2022.22.40.

4. Kachula, S. and Kahozhkina, K. (2023), "Improvement of investment support for the development of agricultural enterprises of

Ukraine", *Efektivna ekonomika*, vol. 1, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1012/1022> (Accessed 2 Oct 2024).

5. Kostenko, Y., Korolenko, O. and Huz, M. (2022), "Financial stability analysis of the enterprise under martial law", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 43, available at: <https://economyand-society.in.ua/index.php/journal/article/view/1758> (Accessed 4 Oct 2024).

6. Levchuk, T.M. and Kryvovyazyuk, I.V. (2017), "Problems of ensuring the efficiency of enterprise activity and their solutions in modern concepts of economic activity", *Naukovyj visnyk Kherson's'koho derzhavnoho Universytetu*, vol. 23 (2), pp. 50—53.

7. Matveeva, N. V. and Pervukhin P. K. (2016), "Areas for increasing efficiency of the use of financial resources at the enterprises", *Nauka j ekonomika*, vol. 2, pp. 17—21.

8. Silina, I. and Khatser, M. (2015), "Management of financial state of the enterprise in the crisis", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 85—88.

9. Starynec, O. G. (2018), "Methods of financial analysis of activity of enterprises in system of anti-crisis management", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu*, vol. 17 (2), pp. 87—91.

10. Tarasenko, L. (2019), "Efficiency of enterprise's activity: essence, genesis, content of approaches", *Finansy, oblik, banky*, vol. 1 (24), pp. 148—157.

11. Tkachenko, I. P. (2013), "Financial resources of enterprises: management of forming and use efficiency", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 19, pp. 46—52.

12. Yatsukh O. O. and Zakharova N. Yu. (2018), "Financial state of the enterprise and method of its evaluation", *Vcheni zapysky Tavrijs'koho natsional'noho universytetu imeni V. I. Vernads'koho*, vol. 29 (68), 3, pp. 173—180.

13. Khalatur, S., Kachula, S., Oleksiuk, V., Kravchenko, M. and Klymenko, S. (2023), "Anti-crisis management as a basis for the formation of a financial mechanism for the sustainable development of agricultural business", *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 5 (52), pp. 413—432. doi: 10.55643/fcaptp.5.-52.2023.4169

14. Khalatur, S., Masiuk, Y., Kachula, S., Brovko, L., Karamushka, O. and Shramko, I. (2021), "Entrepreneurship development management in the context of economic security", *Entrepreneurship and Sustainability*, vol. 9 (1), pp. 558—573. doi: [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1\(35\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35))
Стаття надійшла до редакції 07.10.2024 р.